

**Інструкція для здобувачів вищої освіти
щодо порядку вільного вибору навчальних дисциплін і
формування Індивідуального навчального плану
на 2023-2024 навчальний рік**

Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для власного особистісного та професійного розвитку, потреб суспільства та держави, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо. Обсяг вибіркових навчальних дисциплін становить не менше 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для кожного рівня освіти. Обрання вибіркових навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти із університетських Каталогів проводиться на засадах прозорості та студентоцентризму.

Вибір здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін, створює умови для досягнення ними таких цілей:

- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузі знань;
- ознайомитися із сучасним рівнем наукових досліджень у інших галузях знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

Процедура вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін включає такі етапи.

Перший етап - ознайомлення здобувачів вищої освіти з порядком реєстрації та формування груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін в Університеті, а також із особливостями присвоєння освітніх і професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій вони навчаються.

Для здобувачів вищої освіти **денної** форми навчання:

- заходи першого етапу для здобувачів вищої освіти (крім першого року навчання) організуються упродовж перших чотирьох тижнів навчання з початку весняного семестру;
- здобувачі вищої освіти, для яких вивчення вибіркових дисциплін заплановано на перший рік навчання, заходи усіх етапів здійснюють упродовж перших двох тижнів навчання.

Для здобувачів вищої освіти **заочної** форми навчання - під час настановних

сесій.

Другий етап - ознайомлення здобувачів вищої освіти із переліками вибіркових дисциплін і пакетів, які пропонуються для вибору освітньою програмою, за якою вони навчаються, а також іншими програмами. Ознайомлення може відбуватися з використанням інформації, розміщеної на сайті Університету, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, факультетів / інституту тощо.

Третій етап - запис здобувачів вищої освіти на вивчення вибіркових навчальних дисциплін (пакетів). Для здобувачів вищої освіти **денної** форми навчання запис здійснюється одночасно в межах Університету за затвердженим графіком. Для здобувачів вищої освіти **заочної** форми навчання - за графіками, затвердженими факультетами в межах термінів, встановлених загально-університетським графіком. Тривалість етапу не може перевищувати **два** тижні. Заяви подаються на кафедри, які забезпечують викладання вибраної дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти подав відмінні заяви, дійсною вважається та, що подана останньою, але впродовж встановленого відповідним розпорядженням терміну.

Четвертий етап - опрацювання заяв здобувачів вищої освіти деканатами факультетів/директоратом інституту, перевірка контингенту і попереднє формування груп за спеціалізаціями (профілями підготовки), а також мобільних груп на вивчення окремих вибіркових дисциплін загальної підготовки.

Здійснюється відповідальними працівниками деканатів та кафедр (заступник декана, диспетчери, куратори груп, гаранті освітніх програм). За результатами цього етапу здобувачам вищої освіти, вибір яких не може бути задоволений з причин, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість цього етапу не повинна перевищувати **п'яти** робочих днів.

П'ятий етап - повторний запис здобувачів вищої освіти на вивчення вибіркових навчальних дисциплін/пакетів. Ця процедура здійснюється для здобувачів вищої освіти, яким з певних причин відмовлено у виборі дисципліни, зокрема для здобувачів вищої освіти денної форми - одночасно по всьому Університету, для здобувачів вищої освіти заочної форми - відповідно до затвердженого графіка заліково-екзаменаційних сесій. Тривалість цього етапу не більша ніж календарний тиждень.

Шостий етап - остаточне опрацювання заяв здобувачів вищої освіти деканатами, прийняття рішень щодо здобувачів, які не скористалися правом вільного вибору, перевірка контингенту і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення окремих вибіркових дисциплін загальної підготовки.

Здобувач вищої освіти може реалізувати свій вибір шляхом:

– якщо здобувач обрав спеціалізований пакет, він має прослухати **усі**

дисципліни, що включені до нього. У випадку вибору студентом спеціалізованого пакету дисциплін із навчального плану (освітньої програми) *іншої* спеціальності, передбачена його **основним** навчальним планом і програмою професійна (додаткова) кваліфікація йому **не присвоюється**, вибору **кількох** дисциплін із пакету, який включає переважно фахові для обраної освітньої програми дисципліни, що дозволяє досягнути поглибленого рівня знань і умінь в окремих розділах майбутнього фаху. Присвоєння професійної (додаткової) кваліфікації у цьому випадку також **не передбачається**;

– вибору **однієї** дисципліни із переліку, що складається з кількох дисциплін, що пропонується на семестр;

– вибору **окремих** дисциплін із обов'язкової або вибіркової частини навчального плану *іншої* освітньої програми того ж освітнього рівня;

– вибору спеціалізованого **пакету** дисциплін із вибіркової частини навчального плану (освітньої програми) **того ж** освітнього рівня, але *іншої* спеціальності. У випадку такого вибору передбачена основним навчальним планом і освітньою програмою професійна (додаткова) кваліфікація студенту **не присвоюється**,

– вибору спеціалізованого **пакету** дисциплін із навчального плану *іншої* освітньої програми та *іншого* освітнього рівня. При цьому присвоєння будь-яких додаткових кваліфікацій **не передбачається**. Необхідною умовою такого вибору є погодження декана (або деканів відповідних факультетів, якщо дисципліна викладається на іншому факультеті);

– вибору **окремих** дисциплін із вибіркового пакету або пакету обов'язкових дисциплін *іншої* освітньої програми *іншого* освітнього рівня. Необхідною умовою є погодження декана факультету/директора інституту (або деканів/директора відповідних факультетів/інституту, якщо дисципліна викладається на іншому факультеті/інституті);

– вибору навчальних дисциплін в *іншому* закладі-партнері за умови реалізації здобувачем вищої освіти права на академічну мобільність або навчання за програмами подвійного диплома.

Здобувачеві вищої освіти може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити повторний вибір у таких випадках:

– якщо кількість здобувачів вищої освіти, які вибрали навчальну дисципліну чи пакет навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом / інститутом чи кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам, які навчаються на тій самій

програмі, на тому ж факультеті/інституті, потім тим здобувачам, які *раніше* зареєстрували свій вибір;

– якщо кількість здобувачів вищої освіти, які вибрали спеціалізований пакет навчальних дисциплін, є меншою за встановлений в Університеті мінімум: 10 осіб - за освітнім рівнем молодшого бакалавра, бакалавра, 5 осіб - за рівнем магістра, 3 особи - за рівнем доктора філософії (ці обмеження не поширюються на ті випадки, коли певний спеціалізований пакет дисциплін вибрали усі здобувачі вищої освіти малочисельних груп, які навчаються за певною освітньою програмою);

– якщо кількість здобувачів вищої освіти, які здійснили одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакету освітньої програми, на якій навчаються, є меншою за 15 осіб за освітнім рівнем молодшого бакалавра, бакалавра чи 10 осіб - за рівнем магістра та 5 осіб - за рівнем доктора філософії;

– якщо кількість здобувачів вищої освіти, які вибрали одну дисципліну із переліку вільного вибору, є меншою ніж 20 осіб. Ці ж вимоги поширюються на здобувачів вищої освіти, які скористалися правом вибору навчальних дисциплін із інших освітніх програм, якщо відповідні навчальні групи на цих програмах не були раніше сформовані на інших підставах;

– якщо наслідком вибору навчальної дисципліни здобувачем вищої освіти є передбачувано недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів відповідного освітнього рівня;

– якщо наслідком вибору навчальної дисципліни здобувачем вищої освіти є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які здобувач може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

– якщо у результаті вибору навчальної дисципліни може передбачувано виникнути академічна заборгованість через відсутність необхідного рівня вхідних базових знань та умінь здобувача. У цьому випадку декан факультету, на якому навчається студент, може доручити відповідній кафедрі організувати для здобувача вхідний контроль базових знань, що мають передувати вивченню вибраної дисципліни.

У випадку, якщо здобувачеві вищої освіти відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку тих дисциплін (пакетів дисциплін), для вивчення яких уже сформовані мобільні групи (лекційні потоки), що відповідають встановленим вище вимогам.

Після реалізації здобувачами вищої освіти свого права на вільний вибір кафедри, дисципліни яких були вибрані здобувачами, можуть у виняткових

випадках (наприклад, з огляду на тенденції розвитку галузі, зміни стандартів вищої освіти тощо) запропонувати здобувачам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін іншими, за умови отримання згоди здобувачів, які вже вибрали ці дисципліни. Внесення таких змін не може порушувати вимоги щодо формування груп і потоків, наведені вище.

Якщо здобувач вищої освіти без поважних причин у встановлені терміни не здійснив вибір навчальної дисципліни (пакету), відповідні позиції ІНПС формуються за пропозиціями випускової кафедри і затверджуються розпорядженням декана факультету/директора інституту. Відмова здобувача виконувати сформований таким чином є грубим порушенням навчальної дисципліни і здобувач відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

За результатами вільного вибору дисциплін до Індивідуального навчального плану студента мають бути включені види навчального навантаження, сукупний (обов'язкова і вибіркова складові) обсяг яких (у кредитах ЄКТС) забезпечує виконання річного навчального плану (60 кредитів ЄКТС) і переведення його на наступний курс або допуск до підсумкової атестації. Сформована у результаті реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір дисциплін диспропорція у розподілі кредитів між семестрами не повинна перевищувати 20%. Останнє не стосується випадків, якщо здобувач навчається за програмами академічної мобільності або подвійного диплома.

Ознайомитися з каталогом дисциплін вільного вибору можна за посиланням: <https://pgf.udpu.edu.ua/vibirkovi-disciplini>

**Етапи, терміни порядку вільного вибору навчальних дисциплін
здобувачами вищої освіти**

№ з/п	Назва етапу	Термін виконання (ДО)
1.	Ознайомлення здобувачів вищої освіти з інструкціями, переліками вибіркового дисциплін (пакетів) та вибір навчальних дисциплін (пакетів)	1 квітня
2.	Запис студентів на вивчення вибіркового навчальних дисциплін (пакетів)	1-15 квітня
3.	Повторний запис студентів на вивчення вибіркового навчальних дисциплін (пакетів)	22-31 квітня
4.	Прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору	15-20 травня
5.	Підготовка проектів наказу ректора щодо формування списків груп студентів на вивчення вибіркового дисциплін	25 травня
6.	Формування індивідуальних навчальних планів студентів	1 червня

*Зразок заяви здобувача на включення до індивідуального плану
дисциплін вільного вибору*

Завідувачу кафедри(назва)

(ПІБ)

студента (-ки) _ курсу групи
факультету/інституту

форма навчання _____

(ПІБ)

Заява

Прошу зарахувати мене до складу групи студентів, що вивчатимуть
дисципліну вільного вибору

«» .

Дата

Підпис

Відповідальна особа кафедри

Підпис